

Nederland

EROPUIT IN ELK SEIZOEN

REIS
REPORT

Ontdek 20 stadjes en hun omgeving
in een dag of weekend weg.
De reisgids vol historie, natuur,
tips en fiets- & wandelroutes.

9

Gorinchem

De grootste vestingstad van Nederland waar sterke
Gorcumers worden voortgebracht.

Stadsrechten sinds: 1327
 Begin je bezoek bij: VVV Infoshop Appingedam,
 Oude Kerkstraat 1 in Appingedam - eemsdelta.groningen.nl

Een trots stadje in het noorden

De slogan "Er gaat niets boven Groningen" mag na ruim 30 jaar gerust algemeen bekend worden genoemd. Dat daarmee niet de stad maar de provincie bedoeld wordt moge duidelijk zijn, iets ten noordoosten van de stad Groningen ligt namelijk Appingedam. Tegenwoordig een klein stadje maar eeuwen geleden de grote concurrent van de stad Groningen.

De naam Appingedam is vermoedelijk afgeleid van de persoonsnaam Abbe of Appe of de familienaam Abbinga/Appinga. Appingedam betekent dan simpelweg "dam bij de woonplaats van de familie Abbe of Appe". De stad is vanaf 1 januari 2021 onderdeel van de gemeente Eemsdelta, samen met Loppersum en Delfzijl.

In 1972 verkreeg Appingedam het predicaat beschermd stadsgezicht en worden er monumenten en panden opgeknapt en onderhouden. Meerdere keren per uur stopt er een trein op station Appingedam maar extra

noemenswaardig is de gezellige stadshaven, gezellig gelegen in het centrum. Goed bereikbaar en je raakt er alle kanten op. Bourtange, Terrunterzijl, Middeboorn, Winsum, het Lauwersmeer of Groninger? Vanaf Appingedam vaar je er naartoe of natuurlijk omgebied.

De VVV Infoshop Appingedam biedt verschillende wandelroutes om de stad en haar omgeving te ontdekken. Dat kan georganiseerd maar ook zelfstandig met behulp van verschillende uitgezette wandelingen van verschillende lengtes. De historische binnenstad is overzichtelijk en staat vol fraaie monumentale gebouwen met name aan de Solwerderstraat. Alles ligt overzichtelijk op loopafstand van elkaar.

In de omgeving vind je landgoederen, boerderijen en natuurgebieden. Overal met het mooie uitzicht dat het noorden van ons land te bieden heeft maakt,

Appingedam

Appingedam ontstond als nederzetting na het graven van de voorloper van het Damsterdiep. De ten noosten van Appingedam gelegen stad Delfzijl is dus al herinnert nog aan de Delf. Gelegen op een kruispunt van wegen en met een open verbinding met de zee, die door het graven van de Delf ontstond, groeide Appingedam spoedig uit tot een belangrijk handels- en marktcentrum.

De eerste vermelding van de plaatsnaam Appingedam is terug te vinden in een document uit 1224. Verreweg het oudste gebouw van de stad is de Nicolaaskerk, waarvan de bouw al in 1225 begon. In de loop der eeuwen is de kerk steeds verder uitgebreid. In 2009 werd de kerk uitgeroepen tot de mooiste kerk van de provincie Groningen.

Mogingen en plunderingen

Appingedam werd gedreven met Noord-Duitsland en het Oostzeengebied, Scandinavië en Westfalen. Ook in juridisch en bestuurlijk opzicht had Appingedam een sterke relatie. In de 15e en 16e eeuw raakte Appingedam echter betrokken bij verschillende conflicten. Zoals tussen de Schieringers en de Vetkopers, en later bij de strijd om de heerschappij over de Ommelanden (de Ommelanden in 1514 werd na een belegering door Georg van Saksen de stad geheel verwoest, uitgemoord en platgebrand. Ook de Groningers belegerden en verwoestten de stad in de 15e en 16e eeuw. Stadswallen zijn vermoedelijk aan het begin van de 16e eeuw gebouwd en weer ontmanteld en in dezelfde eeuw hebben zowel Karel van Gelre als later Karel V de stad ingenomen. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog plunderde Willem Lodewijk de stad in 1590.

De 17e eeuw

In de 17e en 18e eeuw werden de invloed en macht van de stad Groningen steeds groter en was de economische glorie van Appingedam voorbij. Belegging werd er ondanks nog altijd. Zo stonden er langs het Damsterdiep twee steen- en brunnbakkerijen, kalkovens en scheepswerven. Bovendien bleef de stad bijvoorbeeld maar liefst zes bierbrouwerijen en twee jeneverbrouwerijen.

De 19e eeuw

Van het einde van de 19e eeuw ging het weer wat beter met de stad door met de opbouw van veemarkten, vooral de paardenmarkt was van belang. De strijd over het Damsterdiep nam echter af na de voltooiing van het Delfzijlkanaal aan het einde van de 19e eeuw, ten gunste van buurplaats Delfzijl.

In 1870 werd de eerste stoomtimmerfabriek van Nederland opgericht in Appingedam, "Molli" genaamd. Ook kreeg de stad bekendheid door de uitvinding van Jan Brons, de scheepsmotoren die hij vanaf 1907 produceerde en wereldwijd verkocht. Een exemplaar van een krukas van zo'n motor is te vinden op de hoek van de Kriestraat en de Dijkstraat.

ien & beleven

Grachtengordel & stadswandeling

Wandeling in de grachtengordel van Hasselt is zee-omroepende waard. De Heerengracht, Prinsengracht, de Baangracht... Je waant je even in Amsterdam met bruggen, sluisdeuren en kades. Ze vormen samen het hart van het stadsgedrag.

Stadhuis
Het Oude Stadhuis stamt uit 1400. Het dateert uit twee verschillende bouwperiodes: de oostelijke deel uit 1550 en het westelijke deel uit 1615, dat destijds werd gebouwd als nieuw. In de 18e eeuw werd er een verdieping toegevoegd die de raadzaal zou worden. Vandaag de dag wordt het nog in gebruik als trouwzaal.

Oude Stadhuis, met daarin het Hisselt, is zeker de moeite waard. Het is een herinnering aan de geschiedenis van het oude waagstuk, de schandpaal, de vlaggen, Raadpleeg vooraf de website www.tiphasselt.nl.

In de 19e eeuw worden de eerste kalkovens gebouwd. Deze ovens werden gebruikt voor de productie van kalk, dat van groot belang was voor de scheepvaart. De schelpen werden gebruikt om de ovens te verhitten tot de nodige temperatuur. Meer informatie op www.tiphasselt.nl.

Grote Stede

De Grote Stede is een rijksmonument op de plek waar in de 13e eeuw de Heilige Stede werd gebouwd (eveneens uit de 13e eeuw). Het is bekend staat als de stadswandeling is vooral bijzonder te bezoeken op www.tiphasselt.nl.

Korenmolen De Zwaluw

Korenmolen De Zwaluw stamt uit 1867 en staat op de plek waar rond 1500 een andere molen stond die afbrandde. De molen is volledig maalvaardig. Geopend in zowel de zomer als winter. Meer informatie vind je op www.molendezwaluwasselt.nl.

Stenendijk

De Stenendijk is een monumentale dijk ten zuidoosten van Hasselt. Het is de laatste gemetselde zee-wering in Nederland. De stenen wering bood bescherming tegen de soms woeste Zuiderzee. Water van de Zuiderzee kon immers Hasselt bereiken. Met de komst van de Afsluitdijk verloor de Stenendijk zijn functie, maar het bouwwerk siert nog altijd ruim een kilometer langs het water.

Van Stolkpark

Nadat de verdedigingswerken rondom Hasselt hun functie verloren hadden werden ze verwijderd, om onder andere ruimte te maken voor een park. In de 19e eeuw werd er een wandelpark in Engelse landschapsstijl aangelegd. Het is nu een Arboretum-Heempark met zijn 50 verschillende bomen en struiken waar je ook een muziekkoepel en monumentale volièeres kunt vinden.

Grote of Stephanuskerk

Voltooid in 1497 domineren de kerk en de toren van deze fraaie kerk het aanzicht van Hasselt. In de 19e eeuw werd de kerk te bezoeken, maar raadpleeg vooraf het Toeristisch Informatie Punt (TIP). Het Rudolph Kral orgel geniet landelijke bekendheid en bij concerten of cd-opnames kunnen rondleidingen niet doorgaan. De toren is in dezelfde maanden eveneens te beklimmen. Raadpleeg daarvoor eveneens de TIP op www.tiphasselt.nl.

Hoogstraat 12

Kiliaen van Rensselaer was een Nederlandse zeevaarder en diamanthandelaar. Hij was bewindhebber van de West-Indische Compagnie en patroon van Rensselaerswijck dat een subkolonie was van Nieuw-Nederland, waar tegenwoordig New York ligt. In 1586 werd hij geboren aan de Hoogstraat 12 in Hasselt. Ruim een eeuw daarvoor had de bekende boekdrukker Pieter van Barmantlo er zijn werkplaats. Hij wordt gezien als een van de pioniers van de boekdrukkunst.

Grote of Stephanuskerk

Voor verschillende stadswandelingen door de hele stad, rondvaarten en arrangementen kun je een kijkje nemen op www.hanzestadhasselt.nl.

Westfries Museum

Godfried's extra

Waag het niet om verliefd te worden

In de 17e en 18e eeuw waren het regentenfamilies, vaak rijke koopmansfamilies, die de dienst uitmaakten en dit maar al te graag zo wilden houden. Ze benoemden elkaar dan ook geregeld in verschillende bestuurlijke functies en hielden elkaar de hand boven het hoofd.

Veel regenten waren niet van adel, al deden ze graag alsof. De in 1733 in Hoorn geboren Agatha van Forpeest was wel van adel. Om het geld binnen de familie te houden werd ze uitgehuwelijkt aan haar achterneef Joao. Toen Joao stierf

bleef Agatha op haar 33e alleen achter. Binnen de adel was het de gewoonte om dan als weduwe verder te gaan.

Maar Agatha werd verliefd. En niet op iemand van stand, maar nota bene op haar knecht, Jan Schenk. Met haar verliefdheid en wens om te hertrouwen maakte ze de naam van haar familie te schande. Toch zette ze door. Samen met Jan trok ze zich terug in de Beemster. Tot openlijke bewondering van Betje Wolff, een beroemde schrijfster uit die tijd, omdat Agatha haar hart volgde.

Marlon tikt leuke adressen

- Lunchen of dineren op een mooie plek met enthousiaste bediening, bij brasserie/restaurant **De Tuynkamer**. Tip: neem plaats in de stadstuin of serre en bestel de overheerlijke appetisaart.
- Voor een bijzondere avond reserveer je een tafel bij restaurant **Lucas Rive**. Verrassende meerdere gangen menu's met bijpassende wijnen. Hier zit je goed.
- Bij **eetcafé De Klinker** hangt er een opgewonden sfeer en geniet je van lekker eten en tal van speciaalbiertjes.
- Op een van de mooiste locaties in Hoorn is het heerlijk dineren of lunchen bij restaurant **De Hoofdtoren**. In dit karakteristieke gebouw heb je ook nog eens mooi uitzicht op de haven.
- Eetcafé **De zwarte olifant en Loft der Zotheid** is een ontspannen plek voor een hapje en drankje. Verrassend lekkere gerechtes om te delen. De vintage stijl maakt het er huiselijk.
- Fijne zaakjes voor lunch, gebak en koffie zijn **Turf Hoorn**, **Het Koffielokaal** en **30ml Hoorn**.

...het hart van Hoorn vind je boutiquehotel ... De farmers zijn met oog voor detail inge- ... van geld tevens voor het bijbehorende restau- ... word je verwend. www.ybrantsz.nl

Wandelen &

Stadswandelingen

Er zijn twee mooie stads-
Hoorn die je eenvoudig k-
het station. De Blokweer-
markeerd) van 8 kilometer
de oude Hoornse arbeiders-
VOC-route (paars) van 5 kilo-

Avenhorn - De Goorn

Op korte afstand van Hoorn
punt Avenhorn - De Goorn,
wandelnetwork Noord-Holla-
je vier wandelingen maken.
schootroute (oranje) gemark-
wandeling door de polders
Nog niet uitgewandeld? Voer
route aan toe. Ommetje Ave-
lometer. Startpunt: Het Hoop-

Rondje Hoorn

Leer de omgeving van Hoorn
dens deze fietsronde van 50
ook langs Avenhorn. Startp-
59, Westdijk/Breed. Parkeren
Lambert Meliszweg in Hoorn
59- 62- 63- 64- 81- 86- 87- 9-
- 42- 23- 2- 1- 35- 30- 15- 36-

Van Hoorn naar Medemblik

Deze fietstocht combineert
mooie steden uit het boek. In
47 kilometer breng je een bez-
blik alsook aan Opperdoes. St-
punt 59 (zie hierboven). Knoo-
- 81- 82- 83- 49- 50- 91- 56- 5-
- 73- 54- 87- 86- 88- 61- 60- 5-
je deze ronde ook vanaf Mede-

Van Hoorn naar Enkhuizen

Tijdens deze ronde van 48
je lekker uit aan het Marken
onderweg bent naar een ande
Enkhuizen is een leuke stad om
len. Startpunt: knooppunt 59,
(zie hierboven). Knooppunten:
- 10- 47- 28- 12- 30- 26- 27- 4-
81- 60- 59. (route 984112 van d-

Marlowe vijf leuke adressen

- Bij **Koffie & Kunst** loop je naar binnen voor een stuk appeltaart met koffie, tevens worden er shoelertenjers verkocht.
- Chocolade liefhebber? Dan moet je even langs bij **Chocolaterie World of Chocolate**. Leuk winkeltje met heerlijke lekkernijen.
- Een klein stukje ten zuiden van de bronestad bevindt zich **Audiolife**: een unieke winkel voor audiophilic, geleid door een echte liefhebber.
- Cadeaawinkels ten overvloed in Buren. Bij **De Rode Held** staan o.a. potten vol met oud-hollandse snoep.
- Een ander zaakje in een prachtig pand met leuke woonspullen is **Galerie Moen en De Oude Kerstbal**.
- Ook **Het Koolwitje** staat vol met leuke cadeauspullen.
- Zin in een pannenkoek? Bij de **Pannekoekenbakker** ben je aan het juiste adres.

Godfried's era

Met 16 kilometer per uur snel van de baan
Buren ligt vrij geïsoleerd in het rivierengebied. Dat heet als voordeel dat het er rustig is en de stad zijn charme wist te behouden, maar een goede verbinding met de buitenwereld is natuurlijk ook geen straf.

Op 17 november 1906 wordt na 25 jaar onderhandelen de zogenoemde TBC-tramlijn (Tiel-Buren-Culemborg) geopend. Eindelijk is Buren niet meer afgezonderd van de wereld. De verwachtingen zijn hoog. Nieuwe en goedkopere producten, verbinding met markten, een opbloei van de landbouw en meer bezoekers van buiten de stad.

Het goederenvervoer is gratis en daarom erg nuttig. Melk en vee gaan met grote hoeveelheden over de stad dat dwars door de stad loopt, met een stop bij de brug met slechts 16 kilometer per uur kunt je beter gaan langzamer. Personen zie je dan ook weinig in de tram, die vaak in financiële problemen komt.

Op 3 maart 1918, twaalf jaar na de opening, is het spoor met de tramlijn. Een stukje ten westen van de Lanting Poort in Buren zie je als je goed kijkt nog het laatste spoor nog wordt aangegeven in de weg.

Wandelen & fietsen

Wandelroutes

Naast de stadswandeling, op te halen bij het informatiepunt, zijn er nog een aantal mooie thema wandelingen te maken. Zo heeft de wandelgids 'Vorstelijk wandelen' 12 rondwandelingen door Nederland uitgestippeld. Een daarvan is gewijd aan Anna van Egmoid, een wandeling van 11 kilometer. Of maak de veldwandeling, een wandeling van 6,7 kilometer welke erg geleefd is bij Burenaren zelf. Langs de rivier, de fruitbomen en het oude kasteel plantsoen. Gratis te downloaden op www.burenstad.nl.

Errekomepad

Het Errekomepad is een klompepad in de buurt van Buren, een wandeling over boerenland. Startpunt van deze 13 kilometer lange wandeling is de parkeerplaats bij het dorpshuis in Erichem (Erichemseweg 30). Vervolgens volg je de blauw gemarkeerde klompjes.

Rondje Buren

Ontdek het fraaie Betuwe landschap rondom Buren tijdens deze fietsroute van 34 kilometer, aangeboden door Rivierenland. Startpunt: De Pannekoekenbakker, Buitenhuisenvoort 25 in Buren. Knooppunten: 64-66-1-68-83-82-44-41-42-43-59-26-60-62-69-64.

Langs de Lek

Deze fietstocht van 34 kilometer is goed te combineren met een wandeling ervóór lunch bij landgoed Heerlijkheid Mariënwaardt, waar je nog een stukje voor om kunt fietsen. Ook rijd je langs Wijk bij Duurstede, waar je een bezoek kunt brengen aan de binnenstad en het kasteel. Startpunt: knooppunt 65 in Buren. Knooppunten 65-70-39-37-96-43-35-36-17-16-32-89-62-69-64-65 (route 533206 van www.route.nl).

Tip: installeer de apps Bloesemotort en Fruit alert op je mobiele telefoon voor actuele bloeistanden van de fruitbomen in de Betuwe.

Restaurant De Pries ligt op de hoek bij binnenstad van het stadje in het zuiden. Met een sfeervol interieur en heerlijke gerechten ook een leuke plek om te dineren. www.restaurantdepries.nl

Bergen op Zoom

Van een nederzetting in heuvelachtig moeras,
naar een vestingstad met allure.

In de omgeving

Nieuwpoort

Ten zuiden van Schoonhoven, aan de overzijde van de Lek, ligt de vestingstad Nieuwpoort. Je bereikt Nieuwpoort eenvoudig via de veerpont in Schoonhoven, gevoelsmatig ben je binnen een minuut aan de overkant.

Nieuwpoort maakte als een van de 11 steden deel uit van de Oude Hollandse Waterlinie. Het is een van de kleinste vestingsteden van Nederland. Tijdens een wandeling door het stadje loop je voorbij heel wat herinneringen uit deze periode, met in het bijzonder de fraaie stadswallen. Een andere blikvanger is het oude stadhuis, fraai gelegen in het midden van het stadje. Vanaf het terras bij Eetcafé De Dam kun je hem mooi aanschouwen.

Vlist en Bonrepas

Vanaf Schoonhoven is het een prachtige route richting het noorden, naar de pieknele dorpen Vlist en Bonrepas. Vanaf Opweg In Schoonhoven rijd je de Bonrepas (straatnaam) op. Alsmar richting het noorden. Om deze regio optimaal te ervaren kun je hier het beste wandelen of fietsen. Met aan de ene kant mooie oude boerderijen en aan de andere kant rivier de Vlist. De vele waterwegen, kaasboerderijen en melkveehouderijen bepalen hier het landschap. Met enige regelmaat wordt dit beeld extra verfraaid door het passeren van enkele molens op de route. Verder kom je er verrassend weinig tegen. Oer-Hollands en erg charmant.

Haastrecht

Rijd je deze weg nog verder richting het noorden, dan kom je uiteindelijk

lijkt bij Haastrecht. Deze plaats is ontstaan in de 12e eeuw, op de plek waar de Vlist in de Hollandsche IJssel uitmond. In 1396 kreeg het stadsrechten. Toch voelt Haastrecht meer aan als een levendig dorp. Een aantal historische panden, zoals het oude stadhuis met prachtige trapgevel, geven Haastrecht karakter.

Breng er zeker een bezoek aan Museum Paulina Bisdom van Vliet. In dit woonhuis-museum ga je een eeuw terug in de tijd. Het huis ziet er namelijk precies uit zoals mevrouw Van Vliet het in 1923 heeft achtergelaten. "Het lijkt alsof mevrouw even uit is met de koets"... Nadat zij was overleden, werd het huis een museum. Dat had ze in haar testament bepaald. Het servies, de gordijnen en het bijbelje... alles staat, hangt en ligt er nog prachtig bij. Meer info en openingstijden vind je op www.bisdomvanvliet.nl. Een andere bezienswaardigheid is Gemaal De Hooge Boezem, waar je leert over de geschiedenis van de waterhuishouding. Meer info: www.gemaalhaastrecht.nl.

Bij Hotel Over De Brug zit je, zoals de naam al doet vermoeden, aan de Hollandsche IJssel op het terras. Leuke plek om wat te drinken

Oudewater

Een prachtig stadje, op zo'n 20 minuten rijden ten noorden van Schoonhoven, is Oudewater. Een klein maar bijzonder sfeervol stadje, met mooie historische panden langs het water.

Nadat Oudewater in 1575 totaal werd verwoest door de Spaanse legers, werd de stad dankzij de

oude museum in Oudewater dat je nu moete waar is, is Museum De Oudewatersing. Hier herleef je de geschie-

Vanaf Schoonhoven vind je terug in onze mobiele app.

landbouw in enkele decennia weer oorspronkelijk opgebouwd. Touw en garen waren in die tijd voornamelijk nodig om het maken van visnetten. Aan de overkant mekaar die dit met zich meebrengt kwam in de 19e eeuw een eind, met de neergang van de markt voor touw. Toen worden de inwoners van Oudewater vandaag de dag nog steeds vermaard om deze periode. Dit vanwege de naam 'geelzuiken'. Wanneer men er nog bezig was met het draaien van touw werd een bundel geel hennep met een stuk touw erin gemaakt. Dit liet vervolgens de geelzuiker achter op de buik. Heel leuk om te zien in het Touwmuseum De Baan. Het is er nog veel meer over deze periode. Openingstijden en meer vind je op www.touwmuseum.nl.

denis van de heksenvervolging in de 16e en 17e eeuw. Vervolgens kun je een kop koffie drinken bij Eetcafé Lumière.

Bekijk ook

- Zelf appels en peren plukken tijdens de zelfplukdagen of picknicken onder de fruitbomen tijdens de open bloesemdagen, bij hoogstambougaard De Lekbonger in Schoonhoven. www.delekbonger.nl.
- Twee mooie kleine plaatsen langs de Lek, ten oosten van Schoonhoven, zijn Jaarsveld en Armeide. Beide hebben een beschermd gezicht.
- Natuurgebied Willeskop is een natuurontwikkelingsgebied, gelegen midden in de Lopikerwaard. De kaden vormen een wandelroute. Parkeren: aan de Damweg, tussen Oudewater en Polsbroekerdam.
- Gouda ligt op zo'n 20 minuten rijden. Bezoek De Goudse Waag en Museum Gouda.

Nieuwpoort

Overnacht in de buurt

Hotel Belvédère in Schoonhoven, www.hotelbelvedere.nl

B&B De Hostee in Stolwijk, www.defostee.nl

Ruyge Weyde Loges in Oudewater, www.ruygeweydekaas.nl

Camping De Boogaard in Hekendorp, www.campingdeboogaard.nl

Stadscamping Schoonhoven, www.stadscamping-schoonhoven.nl

Haastrecht

Oudewater

Jaarsveld

Nederland

EROPUIT IN ELK SEIZOEN

Ontdek 20 stadjes en hun omgeving
in een dag of weekend weg.
De reisgids vol historie, natuur,
tips en fiets- & wandelroutes.

REIS
REPORT